

Opracowano na
podstawie: t.j.
Dz. U. z 2019 r.
poz. 1598, z 2022
r. poz. 91.

U S T A W A

z dnia 7 września 2007 r.

o Karcie Polaka

realizując postanowienia Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie udzielania pomocy Polakom zamieszkałym za granicą w zachowaniu ich związków z narodowym dziedzictwem kulturalnym,

wypełniając moralny obowiązek wobec Polaków, którzy na skutek zmiennych losów naszej Ojczyzny utracili obywatelstwo polskie,

spełniając oczekiwania tych, którzy polskimi obywatelami nigdy wcześniej nie byli, lecz ze względu na swoje poczucie tożsamości narodowej pragną uzyskać potwierdzenie przynależności do Narodu Polskiego,

w celu wzmocnienia więzi łączących Polaków z Macierzą oraz wspierając ich starania o zachowanie języka polskiego oraz kultywowanie tradycji narodowej,

postanawia się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa uprawnienia osoby, której przyznano Kartę Polaka, zwanej dalej „posiadaczem Karty Polaka”, zasady przyznawania, utraty ważności i unieważniania Karty Polaka oraz właściwość i tryb postępowania organów w tych sprawach.

Art. 2. 1. Karta Polaka może być przyznana osobie, która deklaruje przynależność do Narodu Polskiego i spełni łącznie następujące warunki:

- 1) wykaże swój związek z polskością przez przynajmniej podstawową znajomość języka polskiego, który uważa za język ojczysty, oraz znajomość i kultywowanie polskich tradycji i zwyczajów;
- 2) w obecności konsula Rzeczypospolitej Polskiej, zwanego dalej „konsulem”, lub w przypadku, o którym mowa w art. 12 ust. 4 – wojewody, albo

wyznaczonego przez niego pracownika, złoży pisemną deklarację przynależności do Narodu Polskiego;

- 3) wykaże, że jest narodowości polskiej lub co najmniej jedno z jej rodziców lub dziadków albo dwoje pradziadków było narodowości polskiej, albo przedstawi zaświadczenie organizacji polskiej lub polonijnej potwierdzające aktywne zaangażowanie w działalność na rzecz języka i kultury polskiej lub polskiej mniejszości narodowej przez okres co najmniej ostatnich trzech lat;
- 4) złoży oświadczenie, że ona lub jej wstępni nie repatriowali się lub nie zostali repatriowani z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, na podstawie umów repatriacyjnych zawartych w latach 1944–1957 przez Rzeczpospolitą Polską albo przez Polską Rzeczpospolitą Ludową z Białoruską Socjalistyczną Republiką Radziecką, Ukrainą Socjalistyczną Republiką Radziecką, Litewską Socjalistyczną Republiką Radziecką i Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich, do jednego z państw będących stroną tych umów.

2. Karta Polaka może być przyznana osobie:

- 1) nieposiadającej w dniu złożenia wniosku o wydanie Karty Polaka oraz w dniu przyznania Karty Polaka obywatelstwa polskiego lub
- 2) nieposiadającej zezwolenia na pobyt stały na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- 3) posiadającej status bezpaństwowca.

3. Karta Polaka może być także przyznana osobie, której polskie pochodzenie zostało stwierdzone zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 609 i 1669), pod warunkiem wykazania się znajomością języka polskiego w stopniu co najmniej podstawowym. Przepisy art. 13 ust. 7 i 8 stosuje się odpowiednio.

4. (uchylony)

Art. 3. 1. Karta Polaka jest dokumentem potwierdzającym przynależność do Narodu Polskiego.

2. Karta Polaka poświadcza uprawnienia wynikające z niniejszej ustawy.

Art. 4. 1. Do postępowań w sprawach uregulowanych w ustawie stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania

administracyjnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2096 oraz z 2019 r. poz. 60, 730 i 1133), jeżeli niniejsza ustawa nie stanowi inaczej.

2. Do postępowań w sprawach należących do właściwości konsulów stosuje się przepisy ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. – Prawo konsularne (Dz. U. z 2018 r. poz. 2141 oraz z 2019 r. poz. 60).

Rozdział 2

Uprawnienia posiadacza Karty Polaka

Art. 5. Posiadacz Karty Polaka jest zwolniony z opłat konsularnych za przyjęcie i rozpatrzenie wniosku o wydanie wizy krajowej w celu korzystania z uprawnień wynikających z posiadania Karty Polaka.

Art. 5a. Posiadacz Karty Polaka jest zwolniony z opłat konsularnych za przyjęcie wniosku i opracowanie dokumentacji w sprawie o nadanie obywatelstwa polskiego.

Art. 6. 1. Posiadacz Karty Polaka ma prawo do:

- 1) zwolnienia z obowiązku posiadania zezwolenia na pracę na zasadach określonych w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2018 r. poz. 1265, z późn. zm.¹⁾);
- 2) podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej na takich samych zasadach jak obywatele polscy na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2019 r. poz. 1292) oraz w ustawie z dnia 6 marca 2018 r. o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1079 i 1214);
- 3) kształcenia w szkole doktorskiej, podejmowania i odbywania studiów oraz innych form kształcenia, a także uczestniczenia w działalności naukowej na zasadach określonych w ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668, z późn. zm.²⁾);

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 1149, 1544, 1629, 1669, 2077, 2192, 2215, 2245, 2432 i 2435 oraz z 2019 r. poz. 60, 577, 622, 730, 743 i 986.

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 2024 i 2245 oraz z 2019 r. poz. 276, 447, 534, 577, 730 i 823.

- 4) korzystania z form kształcenia na zasadach określonych w ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2019 r. poz. 1148, 1078 i 1287) oraz ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2018 r. poz. 1457, 1560, 1669 i 2245 oraz z 2019 r. poz. 730 i 761);
- 5) korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej w stanach nagłych, w zakresie określonym w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1510, z późn. zm.³⁾), chyba że umowa międzynarodowa, której Rzeczpospolita Polska jest stroną, przewiduje zasady bardziej korzystne;
- 6) ulgi 37% przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego w pociągach osobowych, pospiesznych i ekspresowych, na podstawie biletów jednorazowych, na zasadach określonych w ustawie z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (Dz. U. z 2018 r. poz. 295);
- 7) bezpłatnego wstępu do muzeów państwowych;
- 8) pomocy konsula, w ramach jego kompetencji i z zastosowaniem i poszanowaniem zwyczajów i prawa międzynarodowego, w sytuacji zagrożenia życia lub bezpieczeństwa.

2. Posiadacz Karty Polaka lub osoba, której stwierdzono pochodzenie polskie zgodnie z ustawą o repatriacji, korzysta z pierwszeństwa przy ubieganiu się o pomoc finansową udzielaną osobom fizycznym ze środków budżetu państwa lub budżetów samorządów terytorialnych przeznaczonych na wspieranie Polaków za granicą.

3. Posiadacz Karty Polaka podejmujący kształcenie, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, zachowuje prawo do ubiegania się o stypendia i inną pomoc przewidzianą dla cudzoziemców w odrębnych przepisach.

4. Przepis ust. 1 pkt 5 nie ma zastosowania do osób uprawnionych do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 1515, 1532, 1544, 1552, 1669, 1925, 2192 i 2429 oraz z 2019 r. poz. 60, 303, 399, 447, 730, 752 i 1078.

Art. 7. 1. Przyznanie Karty Polaka nie oznacza nabycia polskiego obywatelstwa ani stwierdzenia polskiego pochodzenia w rozumieniu odrębnych przepisów.

2. Karta Polaka nie jest dokumentem uprawniającym do przekraczania granicy ani do osiedlenia się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 8. Koszty świadczeń opieki zdrowotnej, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 5, są finansowane z budżetu państwa, z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw zdrowia, na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Rozdział 2a

Świadczenie pieniężne dla posiadaczy Karty Polaka osiedlających się w Rzeczypospolitej Polskiej

Art. 8a. 1. Osobie, która złoży wniosek o udzielenie zezwolenia na pobyt stały z powołaniem się na okoliczność, o której mowa w art. 195 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2018 r. poz. 2094 i 2399 oraz z 2019 r. poz. 577 i 622), na jej wniosek, może być przyznane świadczenie pieniężne przeznaczone na częściowe pokrycie kosztów zagospodarowania i bieżącego utrzymania w Rzeczypospolitej Polskiej, zwane dalej „świadczeniem pieniężnym”. Świadczenie pieniężne przyznaje się na okres do 9 miesięcy.

2. Wniosek o przyznanie świadczenia pieniężnego składa się do wojewody, do którego został złożony wniosek o udzielenie zezwolenia na pobyt stały, o którym mowa w ust. 1.

3. Pierwszy wniosek o przyznanie świadczenia pieniężnego składa się w terminie do 3 miesięcy od daty złożenia wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt stały, o którym mowa w ust. 1. Pierwszy wniosek o przyznanie świadczenia pieniężnego złożony po upływie tego terminu pozostawia się bez rozpoznania.

4. Kolejny wniosek o świadczenie pieniężne złożony przez osobę, której przyznano świadczenie pieniężne w łącznym wymiarze 9 miesięcy, pozostawia się bez rozpoznania.

Art. 8b. 1. Świadczenie pieniężne przyznaje w drodze decyzji wojewoda właściwy do przyjęcia wniosku o przyznanie świadczenia.

2. Wypłaty świadczenia pieniężnego dokonuje w okresach miesięcznych starosta wskazany przez wojewodę w decyzji przyznającej świadczenie pieniężne jako właściwy ze względu na miejsce pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej osoby uprawnionej do świadczenia pieniężnego.

3. Zadanie starosty, o którym mowa w ust. 2, jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej.

4. Organem wyższego stopnia w stosunku do wojewody w rozumieniu ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego w sprawach, o których mowa w ust. 1, jest minister właściwy do spraw wewnętrznych.

Art. 8c. 1. Świadczenie pieniężne ustala się w kwocie stanowiącej:

- 1) w okresie pierwszych 3 miesięcy – równowartość 50% minimalnego wynagrodzenia za pracę, obowiązującego w roku złożenia wniosku o przyznanie świadczenia pieniężnego – na wnioskodawcę i jego małżonka oraz równowartość 50% tej kwoty na każde małoletnie dziecko pozostające pod władzą rodzicielską wnioskodawcy lub jego małżonka;
- 2) w okresie od 4. do 9. miesiąca – odpowiednio 60% kwot określonych w pkt 1.

2. Przy ustalaniu wysokości świadczenia pieniężnego uwzględnia się wyłącznie członków rodziny wnioskodawcy, określonych w ust. 1 pkt 1, którzy przebywają razem z nim na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Świadczenia pieniężnego nie wlicza się do dochodu, o którym mowa w art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508, z późn. zm.⁴⁾).

4. Świadczenie pieniężne nie przysługuje osobie, która została objęta tym świadczeniem jako członek rodziny wnioskodawcy, a następnie złożyła wniosek o udzielenie zezwolenia na pobyt stały, o którym mowa w art. 8a ust. 1.

Art. 8d. 1. W przypadku zmiany miejsca pobytu przez wnioskodawcę lub członków rodziny określonych w art. 8c ust. 1 pkt 1 na inne znajdujące się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, właściwy do wypłaty świadczenia pozostaje

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 1693, 2192, 2245, 2354 i 2529 oraz z 2019 r. poz. 271, 730 i 752.

starosta wskazany przez wojewodę w decyzji o przyznaniu świadczenia pieniężnego.

2. W przypadku wydania decyzji o odmowie udzielenia zezwolenia na pobyt stały następuje z mocy prawa zawieszenie wypłaty świadczenia pieniężnego.

3. W przypadku, gdy decyzja o odmowie udzielenia zezwolenia na pobyt stały stanie się ostateczna następuje z mocy prawa utrata świadczenia pieniężnego.

Art. 8e. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór formularza wniosku o przyznanie świadczenia pieniężnego oraz sposób przyznawania pomocy, biorąc pod uwagę sprawność postępowania oraz możliwość kontroli zasadności przyznanych świadczeń pieniężnych.

Rozdział 3

Rada do Spraw Polaków poza Granicami Kraju

Art. 9. 1. (uchylony)

2. Rada do Spraw Polaków poza Granicami Kraju, zwana dalej „Radą”, jest organem administracji publicznej rozpatrującym odwołania od decyzji, o których mowa w art. 12, art. 19 i art. 20.

3. Rada jest organem wyższego stopnia w rozumieniu ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego.

4. Rada jest także organem właściwym w sprawach wznowienia postępowania, uchylenia, zmiany lub stwierdzenia nieważności wydanych przez siebie decyzji lub postanowień.

5. Minister właściwy do spraw zagranicznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wewnętrzną organizację i tryb pracy Rady, w tym tryb podejmowania decyzji,
- 2) tryb wyboru, uprawnienia i obowiązki przewodniczącego Rady, wysokość wynagrodzenia przewodniczącego i członków Rady oraz sposób pokrywania pozostałych wydatków związanych z pracami Rady

– uwzględniając zakres zadań Rady oraz konieczność ich sprawnego i terminowego wykonywania.

6. Obsługę administracyjną i kancelaryjną Rady wykonuje urząd obsługujący ministra właściwego do spraw zagranicznych w szczególności poprzez:

- 1) zbieranie i opracowywanie materiałów w sprawach należących do zakresu działania Rady;
- 2) prowadzenie rejestru odwołań od decyzji konsulów lub wojewodów w sprawach odmowy przyznania oraz unieważnienia Karty Polaka;
- 3) wykonywanie innych czynności związanych z działalnością Rady, w tym czynności technicznych i kancelaryjno-biurowych.

7. Działalność Rady jest finansowana z budżetu państwa, z rozdziału dotyczącego Rady do Spraw Polaków poza Granicami Kraju, z części – Sprawy zagraniczne.

8. (uchylony)

Art. 10. 1. W skład Rady wchodzi 9 członków powoływanych przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw zagranicznych na pięcioletnią kadencję spośród osób wyróżniających się wiedzą i doświadczeniem z zakresu spraw dotyczących Polonii i Polaków za granicą. Co najmniej połowa członków Rady powinna posiadać wyższe wykształcenie prawnicze.

2. Członkiem Rady może być osoba posiadająca obywatelstwo polskie i korzystająca z pełni praw publicznych oraz niekarana za przestępstwo popełnione umyślnie, ścigane z oskarżenia publicznego.

Art. 11. 1. Prezes Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw zagranicznych może odwołać członka Rady przed upływem kadencji.

2. Prezes Rady Ministrów odwołuje członka Rady w przypadku prawomocnego skazania za przestępstwo popełnione umyślnie, ścigane z oskarżenia publicznego.

3. W przypadku odwołania członka Rady lub jego śmierci Prezes Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw zagranicznych uzupełnia skład Rady powołując, na miejsce opróżnione, nowego członka Rady na okres do końca kadencji.

Rozdział 4

Przyznawanie i unieważnianie Karty Polaka

Art. 12. 1. Przyznanie Karty Polaka i przedłużenie jej ważności następuje w drodze decyzji, na pisemny wniosek, odpowiednio osoby ubiegającej się o jej

wydanie albo przedłużenie, zwanej dalej „wnioskodawcą”, lub jej przedstawiciela ustawowego.

2. Organem właściwym w sprawie przyznania Karty Polaka lub przedłużenia jej ważności jest konsul właściwy ze względu na miejsce zamieszkania wnioskodawcy lub w przypadku, o którym mowa w ust. 4, wskazany wojewoda.

3. Czynności wykonywane w związku ze złożeniem przez wnioskodawcę wniosku o przyznanie Karty Polaka lub przedłużenie jej ważności oraz wydaniem decyzji w tych sprawach są wolne od wszelkich opłat, w tym opłat konsularnych.

4. Rada Ministrów może, w drodze rozporządzenia, wyznaczyć wojewodę jako organ właściwy w zakresie przyjmowania wniosków o przyznanie lub przedłużenie ważności Karty Polaka oraz wydania decyzji w tych sprawach, a także wskazać państwo pochodzenia osób mogących skorzystać z tej właściwości, biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia szybkiego i sprawnego dostępu osób zainteresowanych otrzymaniem Karty Polaka.

Art. 13. 1. Wniosek o przyznanie Karty Polaka lub przedłużenie jej ważności zawiera następujące dane:

- 1) imię i nazwisko;
- 2) datę i miejsce urodzenia;
- 3) płeć;
- 4) adres zamieszkania za granicą;
- 5) obywatelstwo albo status bezpaństwowca;
- 6) narodowość;
- 7) obywatelstwo i narodowość rodziców, dziadków lub pradziadków, jeżeli ich dane zostały wskazane przez osobę ubiegającą się o przyznanie Karty Polaka.

2. Wnioskodawca ma obowiązek przedstawić dokumenty i inne dowody potwierdzające spełnianie warunków, o których mowa w art. 2 ust. 1 i 2.

3. Dokumentami i dowodami, o których mowa w ust. 2, mogą być w szczególności:

- 1) polskie dokumenty tożsamości;
- 2) akty stanu cywilnego lub ich odpisy, metryki chrztu, świadectwa szkolne lub inne dokumenty potwierdzające związek z polskością;
- 3) dokumenty potwierdzające odbycie służby wojskowej w polskich formacjach wojskowych;

- 4) dokumenty potwierdzające fakt deportacji lub uwięzienia, zawierające wpis informujący o polskim pochodzeniu;
- 5) dokumenty o rehabilitacji osoby deportowanej, zawierające wpis informujący o polskim pochodzeniu;
- 6) zagraniczne dowody tożsamości zawierające informacje na temat narodowości polskiej ich posiadacza;
- 7) zaświadczenie organizacji polskiej lub polonijnej potwierdzające aktywne zaangażowanie w działalność na rzecz języka i kultury polskiej lub polskiej mniejszości narodowej;
- 8) prawomocna decyzja w sprawie stwierdzenia polskiego pochodzenia, wydana zgodnie z przepisami ustawy o repatriacji;
- 9) Karta Polaka rodzica lub jednego z dziadków wnioskodawcy.

4. Minister właściwy do spraw zagranicznych ogłasza, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” wykaz organizacji polskich lub polonijnych uprawnionych do wystawiania zaświadczeń, o których mowa w ust. 3 pkt 7.

5. W przypadku osób, o których mowa w art. 2 ust. 3, właściwy organ wydaje decyzję o przyznaniu Karty Polaka na podstawie decyzji, o której mowa w ust. 3 pkt 8.

6. W odniesieniu do wnioskodawcy szczególnie zasłużonego dla Rzeczypospolitej Polskiej konsul lub w przypadku, o którym mowa w art. 12 ust. 4 – wojewoda, może wydać decyzję o przyznaniu Karty Polaka bez konieczności przedstawiania przez wnioskodawcę dokumentów, o których mowa w ust. 3.

7. Wnioskodawca ubiegający się o przyznanie Karty Polaka wykazuje posiadanie znajomości języka polskiego przez przedłożenie poświadczenia, o którym mowa w art. 11a ustawy z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim (Dz. U. z 2018 r. poz. 931 i 1669), świadectwa ukończenia szkoły lub studiów w Rzeczypospolitej Polskiej lub świadectwa ukończenia szkoły za granicą z wykładowym językiem polskim.

8. W odniesieniu do wnioskodawców, którzy nie wykazali posiadania znajomości języka polskiego w trybie przewidzianym w ust. 7, oceny znajomości języka polskiego dokonuje podczas rozmowy konsul, a w przypadku, o którym mowa w art. 12 ust. 4 – wojewoda.

Art. 14. Do wniosku o przyznanie Karty Polaka wnioskodawca dołącza kopię ważnego dokumentu potwierdzającego tożsamość.

Art. 15. (uchylony)

Art. 16. 1. Małoletniemu przyznaje się Kartę Polaka na wniosek rodziców, gdy:

- 1) oboje rodzice posiadają Kartę Polaka;
- 2) jeden z rodziców posiada Kartę Polaka – za zgodą drugiego z rodziców wyrażoną w oświadczeniu złożonym przed konsulem lub notariuszem, a w przypadku, o którym mowa w art. 12 ust. 4 – wojewodą, chyba że drugiemu z rodziców nie przysługuje władza rodzicielska.

2. Przyznanie Karty Polaka małoletniemu, który ukończył 16 lat, może nastąpić jedynie za jego zgodą.

3. W przypadku śmierci jednego z rodziców, który spełniał warunki, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 3, w części dotyczącej polskiej narodowości, Karta Polaka może być przyznana małoletniemu na wniosek żyjącego rodzica w przypadku wykazania, że małoletni spełnia warunki określone w art. 2 ust. 1 pkt 3, w części dotyczącej polskiej narodowości. W przypadku śmierci obojga rodziców, z których przynajmniej jeden spełniał warunki, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 3, w części dotyczącej polskiej narodowości, Karta Polaka może zostać przyznana małoletniemu na wniosek przedstawiciela ustawowego w przypadku wykazania, że małoletni spełnia warunki określone w art. 2 ust. 1 pkt 3, w części dotyczącej polskiej narodowości.

4. Jeżeli rodzic małoletniego posiadał Kartę Polaka, ale utraciła ona ważność z powodu uzyskania pozwolenia na pobyt stały, przepis ust. 1 stosuje się tak, jakby rodzic posiadał kartę.

5. Wniosek o wydanie Karty Polaka małoletniemu może być dołączony do wniosku o wydanie Karty Polaka rodzicowi, przy czym wszczęcie postępowania o przyznanie Karty Polaka małoletniemu następuje z dniem przyznania Karty Polaka rodzicowi. Przepisy ust. 1–4 stosuje się odpowiednio.

Art. 17. 1. Karta Polaka jest ważna przez okres 10 lat od dnia jej przyznania, z zastrzeżeniem ust. 2a i 3.

2. Jeżeli posiadacz Karty Polaka złoży wniosek o przedłużenie jej ważności, ważność Karty Polaka jest przedłużana na okres kolejnych 10 lat. Wniosek może zostać złożony nie wcześniej niż 6 miesięcy przed upływem terminu jej ważności.

2a. Karta Polaka przyznana osobie, która ukończyła 65 lat, jest ważna na czas nieoznaczony.

3. Karta Polaka przyznana małoletniemu jest ważna przez okres 10 lat od dnia jej przyznania, jednak nie dłużej niż do dnia, w którym upływa rok od dnia uzyskania przez niego pełnoletności.

4. Jeżeli po osiągnięciu pełnoletności, najpóźniej na 3 miesiące przed terminem, o którym mowa w ust. 3, posiadacz Karty Polaka złoży wniosek o przedłużenie jej ważności oraz podpisze deklarację przynależności do Narodu Polskiego, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2, ważność Karty Polaka jest przedłużana na okres kolejnych 10 lat.

5. (uchylony)

6. Jeżeli w okresie ważności Karty Polaka nastąpiła zmiana danych jej posiadacza uwidocznionych w tej Karcie, na wniosek posiadacza lub jego przedstawiciela ustawowego, na podstawie przedłożonych dokumentów stanu cywilnego, właściwy konsul, a w przypadku, o którym mowa w art. 12 ust. 4 – wojewoda, wydaje Kartę Polaka z uwzględnieniem zmienionych danych.

7. Nowa Karta Polaka wydawana w związku ze zmianą danych lub duplikat Karty Polaka wydawane są na okres 10 lat; przepisy ust. 2a i 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 18. 1. Kartę Polaka osobie, której ją przyznano, wydaje konsul a w przypadku, o którym mowa w art. 12 ust. 4 – wojewoda, albo inna wyznaczona przez niego osoba.

2. Jeżeli jest to możliwe, wręczenie Karty Polaka następuje w sposób uroczysty.

3. Korzystanie z uprawnień, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 3–5, wymaga okazywania Karty Polaka oraz ważnego dokumentu potwierdzającego tożsamość jej posiadacza.

4. W przypadku zagubienia lub zniszczenia Karty Polaka właściwy konsul lub wojewoda, na wniosek jej posiadacza, wydaje duplikat Karty Polaka.

Art. 19. Konsul lub w przypadku, o którym mowa w art. 12 ust. 4 – wojewoda, wydaje decyzję o odmowie przyznania Karty Polaka w przypadku, gdy:

- 1) wnioskodawca nie spełnia warunków określonych w art. 2, z zastrzeżeniem art. 13 ust. 6;
- 2) w postępowaniu o przyznanie Karty Polaka wnioskodawca złożył wniosek lub dołączył do niego dokumenty zawierające nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje, jak również gdy oświadczył nieprawdę lub zataił prawdę albo, w celu użycia jako autentycznego, podrobił lub przerobił dokument albo takiego dokumentu jako autentycznego użył;
- 3) wnioskodawca lub jego wstępni repatriowali się lub zostali repatriowani z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, na podstawie umów repatriacyjnych zawartych w latach 1944–1957 przez Rzeczpospolitą Polską albo przez Polską Rzeczpospolitą Ludową z Białoruską Socjalistyczną Republiką Radziecką, Ukraińską Socjalistyczną Republiką Radziecką, Litewską Socjalistyczną Republiką Radziecką i Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich, do jednego z państw będących stroną tych umów;
- 4) wnioskodawca nabył obywatelstwo polskie albo uzyskał zezwolenie na pobyt stały na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) przemawiają za tym względy obronności, bezpieczeństwa albo ochrony porządku publicznego Rzeczypospolitej Polskiej;
- 6) wnioskodawca działał lub działa na szkodę Rzeczypospolitej Polskiej, a zwłaszcza jej niepodległości i suwerenności, lub uczestniczył lub uczestniczy w łamaniu praw człowieka.

Art. 19a. 1. Po wprowadzeniu przez właściwego konsula lub w przypadku, o którym mowa w art. 12 ust. 4 – wojewodę, wniosku o przyznanie Karty Polaka lub przedłużenie jej ważności do rejestru, o którym mowa w art. 23 ust. 1, Szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego przedstawia informację, czy wobec wnioskodawcy zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 19 pkt 5 lub 6.

2. Właściwy konsul lub – w przypadku, o którym mowa w art. 12 ust. 4 – wojewoda może, niezależnie od trybu określonego w ust. 1, zwrócić się do Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, a w razie potrzeby także do innych organów administracji publicznej, o przedstawienie informacji, czy wobec

wnioskodawcy zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 19 pkt 5 lub 6, wskazując okoliczności istotne w sprawie.

3. Właściwe organy przedstawiają informacje, o których mowa w ust. 1 i 2, w terminie 30 dni od dnia wprowadzenia wniosku o przyznanie Karty Polaka lub przedłużenie jej ważności do rejestru, o którym mowa w art. 23 ust. 1. Nieprzedstawienie informacji w tym terminie uznaje się za równoważne z brakiem okoliczności, o których mowa w art. 19 pkt 5 i 6.

4. Właściwy konsul lub – w przypadku, o którym mowa w art. 12 ust. 4 – wojewoda wydaje decyzję o przyznaniu albo odmowie przyznania Karty Polaka lub decyzję o przedłużeniu ważności Karty Polaka albo odmowie przedłużenia jej ważności nie później niż w terminie 30 dni od dnia przedstawienia przez właściwe organy informacji, o której mowa w ust. 1 i 2, albo upływu terminu określonego w ust. 3.

Art. 20. 1. Konsul lub w przypadku, o którym mowa w art. 12 ust. 4 – wojewoda, w drodze decyzji, z urzędu unieważnia Kartę Polaka w przypadku:

- 1) gdy po otrzymaniu Karty Polaka jej posiadacz zachowuje się w sposób uwłaczający Rzeczypospolitej Polskiej lub Polakom;
- 2) gdy zachodzi jedna z przesłanek określonych w art. 19 pkt 2, 5 lub 6;
- 3) zrzeczenia się Karty Polaka;
- 4) gdy na podstawie art. 17 ust. 6 wydał nową Kartę Polaka zawierającą zmienione dane.

1a. Jeżeli posiadacz Karty Polaka nabył obywatelstwo polskie albo uzyskał zezwolenie na pobyt stały na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, posiadana przez niego Karta Polaka traci ważność z mocy prawa z dniem wydania dokumentu potwierdzającego nabycie obywatelstwa polskiego albo uzyskania zezwolenia na pobyt stały.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, posiadacz Karty Polaka niezwłocznie zwraca Kartę Polaka konsulowi albo wojewodzie, który ją wydał.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 1a, posiadacz Karty Polaka zwraca Kartę Polaka wojewodzie właściwemu ze względu na miejsce pobytu, nie później niż w terminie 14 dni od dnia, w którym:

- 1) doręczono mu dokument potwierdzający nabycie obywatelstwa polskiego albo

2) decyzja o uzyskaniu zezwolenia na pobyt stały stała się ostateczna.

Art. 21. 1. Organem odwoławczym od decyzji, o których mowa w art. 12, art. 19 i art. 20, jest Rada.

2. Odwołanie wnosi się za pośrednictwem konsula, a w przypadku, o którym mowa w art. 12 ust. 4 – wojewody, w terminie 30 dni od dnia doręczenia decyzji.

Art. 22. Minister właściwy do spraw zagranicznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wzór wniosku o przyznanie Karty Polaka lub przedłużenie jej ważności,
 - 2) wzór Karty Polaka
- uwzględniając dane, które muszą być zawarte we wniosku oraz dane i informacje, jakie powinny być zawarte w Karcie Polaka, a także biorąc pod uwagę, że zapisu imienia i nazwiska w Karcie Polaka dokonuje się zgodnie z dokumentem tożsamości wnioskodawcy, chyba że we wniosku wnioskodawca oświadczy, że chce aby te dane były zapisane również w języku polskim.

Rozdział 5

Rejestry i ewidencje

Art. 23. 1. Konsul i wojewoda prowadzą, każdy w zakresie swojej właściwości, rejestr złożonych wniosków o przyznanie Karty Polaka lub przedłużenie jej ważności, decyzji wydanych w tych sprawach, przyznanych i unieważnionych Kart Polaka oraz Kart Polaka, które utraciły ważność z mocy prawa.

2. Rejestr, o którym mowa w ust. 1, zawiera informację o wydanych decyzjach oraz następujące dane osób, którym przyznano albo odmówiono przyznania Karty Polaka, których Kartę Polaka unieważniono albo w przypadku których Karta Polaka utraciła ważność z mocy prawa:

- 1) imię i nazwisko;
- 2) datę i miejsce urodzenia;
- 3) płeć;
- 4) adres zamieszkania za granicą;
- 5) obywatelstwo albo status bezpaństwowca;
- 6) narodowość;

7) obywatelstwo i narodowość rodziców, dziadków lub pradziadków, jeżeli ich dane zostały wskazane przez osobę ubiegającą się o przyznanie Karty Polaka.

2a. Wojewoda oraz minister właściwy do spraw wewnętrznych prowadzą w systemie teleinformatycznym, każdy w zakresie swojej właściwości, rejestr złożonych wniosków o przyznanie świadczenia pieniężnego oraz decyzji i postanowień wydanych w tych sprawach.

2b. Rejestr, o którym mowa w ust. 2a, zawiera informację o wydanych decyzjach, postanowieniach, okresach, na jaki przyznano świadczenie, miesięcznej wysokości świadczenia pieniężnego oraz następujące dane osób, które złożyły wniosek o przyznanie świadczenia pieniężnego, i członków ich rodzin objętych wnioskiem:

- 1) imię (imiona) i nazwisko;
- 2) nazwisko rodowe;
- 3) nazwisko poprzednie;
- 4) płeć;
- 5) data urodzenia;
- 6) miejsce i kraj urodzenia;
- 7) obywatelstwo;
- 8) miejsce zamieszkania za granicą;
- 9) miejsce zamierzonego osiedlenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

2c. Dane przechowywane w rejestrze, o którym mowa w ust. 2a, udostępnia się organom administracji publicznej, sądom, prokuraturom, Policji, Straży Granicznej, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu oraz organom Krajowej Administracji Skarbowej, w zakresie niezbędnym do realizacji ich ustawowych zadań.

2d. Do sposobu i trybu udostępniania danych zawartych w rejestrze, o którym mowa w ust. 2a, stosuje się odpowiednio przepisy art. 452–456 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach oraz przepisy wydane na podstawie art. 457 i art. 458 tej ustawy.

3. Minister właściwy do spraw zagranicznych prowadzi centralny rejestr przyznanych oraz unieważnionych Kart Polaka oraz Kart Polaka, które utraciły ważność z mocy prawa. Centralny rejestr zawiera dane, o których mowa w ust. 2.

4. Konsul i wojewoda, o którym mowa w art. 12 ust. 4, przekazują ministrowi właściwemu do spraw zagranicznych dane, o których mowa w ust. 2.

Art. 24. 1. Dane z rejestru, o którym mowa w art. 23 ust. 1, są udostępniane za pośrednictwem urządzeń teleinformatycznych, bez konieczności składania pisemnych wniosków, ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, Szefowi Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szefowi Agencji Wywiadu, konsulom oraz organom Policji i Straży Granicznej, w zakresie niezbędnym do wykonywania zadań ustawowych tych organów.

1a. Dane z rejestru, o którym mowa w art. 23 ust. 1, są udostępniane za pośrednictwem urządzeń teleinformatycznych, bez konieczności składania pisemnych wniosków, także ministrowi właściwemu do spraw gospodarki w zakresie niezbędnym do prowadzenia Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej.

2. Minister właściwy do spraw zagranicznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw administracji publicznej, określi, w drodze rozporządzenia, sposób prowadzenia rejestrów, o których mowa w art. 23 ust. 1, i centralnego rejestru, o którym mowa w art. 23 ust. 3, sposób przetwarzania danych w nich zawartych, a także sposób przekazywania przez konsula i wojewodę, o którym mowa w art. 12 ust. 4, danych do centralnego rejestru, biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia bezpieczeństwa przekazywania danych.

3. Ustala się dziesięcioletni okres przechowywania danych w rejestrach.

Rozdział 5a

Finansowanie wypłaty świadczeń pieniężnych z budżetu państwa

Art. 24a. 1. Wypłata świadczeń pieniężnych finansowana jest z rezerwy celowej budżetu państwa.

2. Dysponentem rezerwy celowej, o której mowa w ust. 1, jest minister właściwy do spraw wewnętrznych.

Art. 24b. 1. Świadczenia pieniężne są wypłacane w danym roku budżetowym do wysokości kwoty rezerwy celowej, o której mowa w art. 24a ust. 1.

2. Starosta składa do wojewody wnioski o udzielenie dotacji na wypłatę świadczeń pieniężnych.

Art. 24c. 1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych monitoruje wykorzystanie limitu środków zaplanowanych w ustawie budżetowej na wypłatę świadczeń pieniężnych.

2. W przypadku gdy łączna kwota wynikająca z wniosków o przyznanie świadczenia pieniężnego z terminem wypłaty w danym roku osiągnie równowartość 75% kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej na wypłatę świadczeń pieniężnych, minister właściwy do spraw wewnętrznych ogłasza w Biuletynie Informacji Publicznej informację o wstrzymaniu rozpatrywania wniosków o przyznanie świadczenia pieniężnego z terminem wypłaty przypadającym na dany rok, do czasu zabezpieczenia w ustawie budżetowej środków na ich wypłatę, a wojewodowie wstrzymują rozpatrywanie takich wniosków, począwszy od dnia następującego po dniu ogłoszenia informacji przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

3. Starostowie są obowiązani do przekazywania wojewodom informacji o poziomie wykorzystania dotacji na wypłatę świadczeń pieniężnych, w terminie określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 24d.

4. Wojewodowie są obowiązani do przekazywania ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych informacji o koniecznej do zabezpieczenia wypłaty świadczeń pieniężnych kwocie wynikającej z wniosków o przyznanie świadczenia pieniężnego oraz o poziomie wykorzystania dotacji przez starostów, w terminie określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 24d.

5. Minister właściwy do spraw wewnętrznych ogłasza w Biuletynie Informacji Publicznej informację o poziomie wykorzystania kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej na wypłatę świadczeń pieniężnych według stanu na koniec każdego miesiąca.

Art. 24d. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowy tryb podziału rezerwy celowej na wypłatę świadczeń pieniężnych oraz przekazywania środków na pokrycie wydatków związanych z udzielaniem tych świadczeń,
- 2) termin składania wniosków o dotacje, o których mowa w art. 24b ust. 2,
- 3) wzór wniosku o udzielenie dotacji, o którym mowa w art. 24b ust. 2,
- 4) termin przekazywania informacji, o których mowa w art. 24c ust. 3 i 4

– uwzględniając konieczność efektywnego wykorzystania środków rezerwy celowej oraz rozliczania przez jednostki samorządu terytorialnego otrzymanych w formie dotacji środków budżetowych.

Rozdział 6

Zmiany w przepisach obowiązujących i przepisy końcowe

Art. 25–29. (pominięte)

Art. 30. (uchylony)

Art. 31. (pominięty)

Art. 32. Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia⁵⁾.

⁵⁾ Ustawa została ogłoszona w dniu 28 września 2007 r.